

Каква страна е днешна Турция? Дали не става дума за отблъскващо тоталитарно общество и крайно авторитарна държавна власт? Въпросите и отговорите са на Детлеф Клайнерт от вестник "Ди Пресе". Ето тезите му:

Турция все още не покрива изцяло фантазията от прочутата Оруелова творба "1984", макар че много от елементите ѝ си личат в ислямизма на г-н Ердоган. Само дето Министерството на истината при него се казва Министерство на правосъдието.

Полицейската държава Турция

Истината е онова, което партията счита за истина, се казва при Оруел. Но същото е и в Турция. Това осъзна наскоро младата социоложка Пинар Селек, която многократно е била обвиняема за един бомбен атентат, макар да е ясно, че няма нищо общо със случая. /Експлозията там е възникнала в резултат на повредена газова инсталация/. Селек обаче написа онова, което всъщност всеки в Турция знае: "При нас има фундаментален проблем по отношение на демокрацията. Той се изразява в унижаване на арменците, кюрдите и презрение към жените. А омразата към жените върви ръка за ръка с милитаризъм и национализъм."

Който властва над историята, владее настоящето и бъдещето, пише Оруел. Същото е и при "Големия брат" в Турция. Поради това геноцидът над арменците и до днес бива отричан. Фактите обаче са еднозначни: приблизително милион и половина арменци са били целенасочено избити през 1915/16 в тогавашната Османска империя. Планът за унищожаването на арменското малцинство е бил решен още дълго преди това от националистическия режим на Младотурците.

Нацистка терминология

Истината е онова, което Големият брат счита за истина... Затова г-н Ердоган смяташе, че има право без задръжки да излива гнева си срещу швейцарците, които се изказаха на референдум срещу строежа на минарета. Според него това било "белег на задълбочаващо се расистко и фашистко поведение в Европа". Независимо от това, че случаят няма нищо общо с расизъм, и че Ердоган тук възприема терминологията на нацистите, си заслужава да хвърлим един поглед към самата Турция, пише вестник "Ди Пресе": **преди 100 години една трета от турците все още са били християни по вяра, а днес - едва един процент и те биват притискани, притеснявани и тормозени, а в отделни случаи и убивани. Строежът на всякакви сгради за събирания, без изобщо да става дума за черкви, систематично е осуетяван от властите.**

Турция е на път да задмине Оруел

Ислямофобията е в Турция престъпление срещу човечеството. Който критикува исляма, е следователно болен и мястото му е в психиатрия. Подобно нещо сме го преживявали вече по друго време и на друго място, коментира австрийското издание. Супер-компетентността на министър-председателя си личи и в сферата на изкуството. Когато Ердоган наскоро разгледа един паметник, символизиращ мира с арменците, той го нарече "извратен", а Големият брат говори в подобни случаи за "изроденост". Каква разлика! Разбира се, паметникът междувременно беше съборен.

"Изчистен" медиен ландшафт

Онова, което управляваната от Ердоган Турция разбира под демокрация, най-ясно се забелязва в сферата на /несъществуващата/ свобода на печата. Преди няколко години имаше три големи семейни клана /Доган, Билгин, Узан/, които си разпределяха почти цялата медийна сфера. След това два от тях на практика се сляха, остана Догановият клан, който с помощта на жалба за укриване на данъци в размер на два милиарда евро беше докаран до фалит и всичките му притежания сега се разпродават.

Може да се предвиди, че радикално-ислямисткото движение "Гюлен" скоро ще стане определящата медийна сила. "Гюлен" е световно оперираща секта на ислямски шовинисти, която постоянно подчертава превъзходството на исляма над останалите религии, структурирана е като концерн и е абсолютно деспотична, пояснява "Ди Пресе". Правозащитната организация "Репортери без граници" класира Турция на 138-мо място от 178 възможни - след Зимбабве, Бангладеш и Украйна.

Да имате още въпроси относно способността на Турция да стане членка на ЕС? - пита в заключение Детлеф Клайнерт от в. "Ди Пресе".

Неудобните да му мислят

Присъдата срещу Орхан Памук, арестът на журналисти и гонитбата на един неудобен ръкопис поставят Турция в лоша светлина. Старите рефлексии на страха отново се въззимат - пише Сузана Ландвер във в. "Нойе Цюрхер Цайтунг".

Първият и единствен Нобелов лауреат на Турция, Орхан Памук, бе осъден този месец

Публикувано от: Илия

Неделя, 20 Ноември 2011г. 23:08ч.

на парична глоба, защото наранил чувствата и гордостта на шестима турци. В началото на март полицията арестува двама журналисти и упорито преследва един непубликуван ръкопис, който според прокуратурата бил възложен от едно престъпно сдружение. В рамките на кампанията за издирване на всички възможни копия на ръкописа - който се нарича "Армията на имама" и тематизира растящото влияние на ислямисткото движение Фетулах-Гюлен върху правосъдния и полицейския апарат - бе претърсена и редакцията на ляволибералния вестник "Радикал".

Премиерът Ердоган е подгонил и един карикатурист, защото го бе изрисувал в един вестник като свиня. А един професор теолог заяви, че жените, станали жертва на изнасилване, сами си били виновни, защото се обличали много предизвикателно; Върховният академичен съвет допусна това изявление, позовавайки се на свободата на мненията. Какво става с Турция, която до скоро минаваше за модел за демокрация в ислямския свят? Наистина ли Турция е така демократична, както често я описват, или просто ставаме свидетели на голямо отстъпление що се отнася до свободата на словото?

Натиск и манипулации

Етиен Махчупян, бивш главен редактор на арменско-турския вестник "Агос", се оплаква от манталитета на държавния апарат и от закони, които по принцип са насочени против свободата на словото. Правосъдната система по традиция упражнявала натиск върху журналистите. Военните поддържали контакти с медиите и ги манипулирали, а политиката имала склонността да създава благоприятно настроени към нея медийни организации. Освен това има журналисти, които по идеологически причини не се стремят към независимо мнение, казва Махчупян.

В последния индекс на организацията "Репортери без граници" Турция заема 138 място - от общо 178 страни. "68 журналисти са понастоящем в затвора, стотици биват преследвани заради журналистическата им работа", пише Серкан Демирташ в умерено критичния вестник "Хюриет". Най-голямата заплаха произлизира от оспорвания закон за борба срещу тероризма. Срещу Ахмет Сик, автора на споменатия по-горе критичен ръкопис, който се издирва от полицията, също се отправят обвинения в терористична пропаганда.

Впрочем става дума не само за свободата на словото, но също за национализъм и за състоянието на турското правосъдие. През 2005 година Орхан Памук заяви пред един швейцарски вестник: "Турците са избили в своята страна 30 000 кюрди и един милион арменци." Мнозина турци изобщо не искат да си спомнят за изстреблението на

Публикувано от: Илия

Неделя, 20 Ноември 2011г. 23:08ч.

арменците. Ултранационалистическият адвокат Кемал Керинчиз подаде жалба срещу Памук и след три опита, и с помощта на Върховния касационен съд, докара нещата до съд.

Междувременно Керинчиз е в предварителния арест - той е един от голямата група обвиняеми по делото за подготовка на държавен преврат. Присъдата срещу Орхан Памук е важен прецедент. Това означава, че всеки турчин - а те са близо 78 милиона - може да реши, че е обиден и да търси по съдебен ред парична компенсация от Памук.

Въпрос на менталитет

Известният писател не е единственият, който изпитва натиска на правосъдието. През октомври пред един истанбулски съдия застана германско-турският писател Доган Акханли, а през февруари започна процесът срещу писателката и социоложка Пинар Селек. И двамата са обвинени в участие в терористични акции, въпреки че доказателствата са много тънки.

"Крайно време е нашите закони и нашата правна култура да се реформират съгласно принципите на свободата на словото", пише публицистът Мустафа Акьол. Той казва, че хората трябва да имат възможност да критикуват правителството и военните, но главното препятствие бил "всеобщият нелиберален менталитет".

Да си християнин в Турция

Според турската конституция в страната цари религиозна свобода. Действителността обаче е съвсем различна, и това изпитват на гърба си най-вече християните. Тормозът срещу тях е ежедневен.

Страната на апостолите. Страната на църковните отци и на исторически събори. На фона на тази горда традиция се откроява още по-силно тъжното настояще: арменците бяха изличени от Османската империя, в хода на размяната на населението през 1923 г. в Гърция бяха депортирани 1,5 милиона гърци, мнозина бяха принудени да избягат след репресиите през 50-те и 60-те години.

Като игла в купа сено

В Турция, родина на повече от 70 милиона души, днес има не повече от 100 000 християни. Тормозът срещу тях е ежедневен, от време на време стават дори убийства, обикновено работя на националистически екстремисти. Но за пръв път се дочуват и обнадеждени гласове. "Очертава се промяна, правителството проявява смелост", казва Арам Атесян, арменският архиепископ на Истанбул.

Истанбулските арменци съставляват най-голямата християнска общност, наброяваща 70 000 души. Току-що властите им разрешиха да извършат богослужение в хилядолетната арменска черква на остров Ахтамар в езерото Ван - за пръв път от повече от 100 години.

Управляващата партия на премиера Ердоган се корени в политическия ислям, но именно тя се опитва поне да смекчи дискриминацията на християните. Същевременно е вярно, че правителството често изостава в обещанията си или пък подетите реформи просто затъват във вътрешнополитическото бласто.

Православният патриарх Вартоломей от години се бори за повторното отваряне на теологическия семинар на остров Халки. Семинарът бе закрит през 1971 г. и оттогава църквата няма къде да провежда своето обучение. Този семинар е лакмусов тест за евро-зрелостта на Турция и в очите на европейските политици. Но ето, че напоследък се очертава раздвижване и по това направление: Вартоломей съобщи, че бил получил обещание от Ердоган за откриването на семинара през 2011 година.

Дискриминацията: вечният "спътник" на християните

Според конституцията в Турция е в сила свобода на религиите. Но на практика доминира дискриминацията: немюсюлманите нямат никакъв шанс за издигане в армията или в държавната администрация. А католическата църква дори не съществува официално в днешна Турция. Всички църкви се оплакват от обира на имуществото им, започнал веднага след основаването на републиката през 1923 година.

Арменският патриарх Атесян казва, че едва сега с помощта на европейските съдилища и на управляващата партия християните започват малко по малко да си връщат онова, което им принадлежи. Но всичко това става бавно, много бавно.

Днешна Турция - различна от сапунен сериал - ислям, репресии и християнофобия

Публикувано от: Илия
Неделя, 20 Ноември 2011г. 23:08ч.

Източник: [Дойче Веле](#)